24/02/2023

Πρεσβυτέρα Κυριακή Παρασκευά, Εις Μνημόσυνον Αιώνιον

/ Γνώμες

Εἰς μνημόσυνον αιώνιον ἔσται δίκαιος. Ἀλληλούϊα. Ψαλμός 111:6

- **Της Ζήνας Λυσάνδρου-Παναγίδη, Δημάρχου Λευκονοίκου**

«Όποια πόρτα κι αν άνοιγα βρισκόμουν μες στα παιδικά μου χρόνια» μας εξομολογείται ο ποιητής ***Τάσος Λειβαδίτης.*** *Αυτοί οι στίχοι μού ήρθαν στο μυαλό, καθώς σκεφτόμουν τι θα πρωτοπώ για την πολυαγαπημένη μου, τη λατρευτή μου καθηγήτρια και πρότυπο της ζωής μου, Πρεσβυτέρα* ***Κυριακή Παρασκευά****, εκ Λευκονοίκου Κύπρου ορμωμένην, όπως έγραφε το πτυχίο της* ***Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α****. Γιατί κι εγώ όποια πόρτα κι αν ανοίξω βρίσκομαι στο Λευκόνοικό μου των παιδικών μου χρόνων, στο οποίο, πέρα από την οικογένειά μου, πρωταγωνιστεί η φιλόλογος* ***Κούλα Παρασκευά****. Θυμούνται οι γιαγιάδες, οι θείες και η μητέρα μου, μα και εγώ, ότι από πέντε χρονών, όταν με ρωτούσαν τι θα γίνω, απαντούσα με καμάρι: «Φιλόλογος σαν την κυρία Παρασκευά».*

Με πήραν χαμπάρι βέβαια και γείτονες και συγγενείς και έτσι έγινε η απάντησή

μου «viral», θα λέγαμε σήμερα στην εποχή των **Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.** Αγαπημένα μου παιδιά του τιμώμενου ζευγαριού, αγαπημένες και αγαπημένοι μου συνδημότισσες και συνδημότες, φίλες και φίλοι, εκτιμητές του έργου του υπέροχου αυτού ζευγαριού, καταρχάς να σας καλωσορίσω σε αυτή την απογευματινή μας συνάντηση για να τιμήσουμε αυτούς τους δύο ανθρώπους του Θεού, δύο πολυαγαπημένους μας καθηγητές, συνδημότες και συγγενείς. Σεβαστοί πατέρες, πατέρα Μάριε, Αισθάνομαι την ανάγκη να σας ευχαριστήσω από καρδιάς για τη σκέψη σας να τιμήσετε δύο ανθρώπους της προσφοράς και της αγάπης.

Σας ευχαριστώ για την τιμητική πρόσκληση να μιλήσω για μια ακόμα φορά για την **Πρεσβυτέρα** μας. Αυτή την υπέροχη ψυχή, την πανέμορφη, που είχαμε την ευλογία να πάρουμε φως από το φως της, αυτό το φως που εξέπεμπε η ψυχή της, που ακτινοβολούσε αγάπη, χάρη και θεία ευλογία! *«Μάνα αστέρινη και φεγγαρόφωτη»* τη χαρακτήρισε η πρωτοκόρη της, η Γιώτα. Κι ακόμα, *«Μητέρα της σιωπής και των πόνων που λάμπουν».* Ξεκίνησα την εισαγωγή μου, αναφέροντας ότι ήταν το πρότυπο της ζωής μου. Θα αναλύσω πιο κάτω τους λόγους που η **Κούλα Σούγλη–Παρασκευά,** του **Δημήτρη** και της **Παναγιωτούς,** ήταν ένα πρότυπο για τις μαθήτριες και τους μαθητές, όχι μόνο του Λευκονοίκου και της γύρω περιοχής, αλλά πιστεύω και για όλη την κοινωνία της κωμόπολής μας, όπως και την πόλη της **Λεμεσού**, η οποία είχε την ευλογία να φιλοξενήσει την οικογένειά της στην προσφυγιά. Σε όλους και όλες μας κατάφερε να αφήσει ισχυρό το αποτύπωμά της.

Καταρχάς, η πρώτη εικόνα που έχω είναι να μπαίνει η **Κούλα Παρασκευά** στην εκκλησία του Σωτήρος μας με σεμνότητα, αξιοπρέπεια, ήθος, ευπρέπεια, ταπεινοφροσύνη. Με τα όμορφα ταγιέρ της, τα μαλλιά της περιποιημένα, απλά, σε κότσο, μορφή φωτεινή και απαστράπτουσα! Σαν σου μιλούσε, ένιωθες ένα δέος συνυφασμένο με χαρά και περηφάνια. Το’ νιωθες στην ατμόσφαιρα ότι ήταν κάτι μοναδικό, ένα πρόσωπο που ενέπνεε σεβασμό, που είχε την καθολική αποδοχή, που ξεχώριζε για τη μόρφωση, την καλλιέργεια, τη σοβαρότητα, τη στιβαρότητα, τη λεβεντιά, την αρχοντιά. Πραγματικά, ήταν μεγάλη τιμή για την κωμόπολή μας που γέννησε μια τέτοια καλλιεργημένη γυναίκα, ευγενή, εύστροφη, νουνεχή, εμβριθή, με πολλή αγάπη και ενσυναίσθηση. Ήταν η πρώτη κοπέλα του **Λευκονοίκου** που πήγε στην Αθήνα να σπουδάσει στο **Πανεπιστήμιο Αθηνών.** Χάριτας χρωστούμε στον πατέρα της, τον ευρεσιτέχνη και καινοτόμο Δημήτρη Σούγλη, τον επονομαζόμενο «Πουρεκκή», ο οποίος πρώτος τόλμησε να στείλει την όμορφη και χαρισματική κόρη του στην Αθήνα στο οικοτροφείο για να σπουδάσει. Από τότε, αρχές της δεκαετίας του 1950, άνοιξε ο δρόμος του Πανεπιστημίου για πάρα πολλές κόρες του **Λευκονοίκου.**

Η κόρη του, όμως, ήταν η πρωτοπόρα, που άνοιξε δρόμους για όλες εμάς που ακολουθήσαμε οι οποίες πατήσαμε στα δικά της χνάρια. Ασφαλώς, πιστεύω ακράδαντα ότι η **Πρεσβυτέρα Κυριακή** Παρασκευά είναι το πιο φωτεινό μυαλό, η πιο εμβληματική γυναικεία προσωπικότητα που γέννησε το **Λευκόνοικό** μας, ένα από τα μεγαλύτερα φιλολογικά πνεύματα του νησιού μας. Αναντίλεκτα, μία τέτοια αυτόφωτη και χαρισματική προσωπικότητα με πολύπλευρη και πολυσχιδή προσφορά, στην εκπαίδευση, την κατηχητική κίνηση, την ευρύτερη κοινωνία, την οικογένειά της, ήταν υποδειγματική μητέρα και σύζυγος, κατόρθωσε να κερδίσει την αναγνώριση, την αγάπη και τον σεβασμό όλων και να αναδειχθεί ηγετική προσωπικότητα με μεγάλο κύρος και επιρροή. Πώς το λέει ο **Ισοκράτης**; *«Το της πόλεως όλης ήθος, ομοιούται τοις άρχουσιν».*

Οπωσδήποτε, η παρουσία της στην κωμόπολή μας, ήταν η ζώσα παρουσία του πνευματικού ανθρώπου με τον λόγο, τις πράξεις, τη συμπεριφορά της, το ντύσιμο, το παράδειγμά της. Κι ακόμα, με τη μετριοπάθειά της, τη φλόγα και το πάθος της για μόρφωση, την προσήλωσή της σε ηθικές αξίες, την αγάπη της για τον άνθρωπο, τον **Χριστό** και την **Ελλάδα.** Πιστεύω ακράδαντα ότι η κορωνίδα των αξιών που μας δίδαξαν μαζί με τον π. **Παρασκευά,** η μεγαλύτερή τους παρακαταθήκη είναι ότι, πέρα από τις γνώσεις, μας μεταλαμπάδευσαν αξίες και αρχές διαιώνιες, ήθος και λεβεντιά, θρησκεία και πατρίδα. Με αυτές τις αξίες μπορέσαμε και διαπλεύσαμε τις συμπληγάδες της προσφυγιάς που μας βρήκε. Αυτή είναι και η άποψη του **Γέροντα Εφραίμ** του **Βατοπαιδινού**, του συμμαθητή μου από την Περιστερωνοπηγή, ο οποίος τους σεβόταν και τους αγαπούσε πάρα πολύ. Είναι παραδεκτό από όλους ότι, πέρα από την ευρύτερη κοινωνία της κωμόπολής μας, μεγαλύτερη ήταν η προσφορά της στο Γυμνάσιό μας, γιατί επηρέαζε και τα παιδιά από τις γύρω κοινότητες τα οποία μετέφεραν τις γνώσεις, τις αξίες και τα ιδανικά στις δικές τους κοινωνίες. Στο σχολείο ήταν η τέλεια φιλόλογος, η εξαίρετη παιδαγωγός, η εργατική, η χαλκέντερη, η οτρηρή και γεραρή εκπαιδευτικός που ενέπνεε σεβασμό, αγάπη και θαυμασμό. Συνδύαζε την παιδαγωγική αυστηρότητα με την παιδαγωγική χάρη.

Ήταν η μελίρρυτη ομιλήτρια που κρεμόμαστε από τα χείλη της. Μάθαμε πάρα πολλά από την αγαπημένη μας καθηγήτρια. Πώς να ξεχάσω την εικόνα της με το καφέ παλτό που κάλυπτε την κοιλιά της, ήταν ετοιμόγεννη, καθώς έγραφε στον πίνακα ακατάπαυστα αρχικούς χρόνους ρημάτων στα **Αρχαία Ελληνικά**, για να προλάβει να τελειώσει την ύλη της; Στο Β΄ έτος του **Πανεπιστημίου Αθηνών** στις εξετάσεις του Ιουνίου στα **Αρχαία Ελληνικά,** μπήκε μία άσκηση που δεν την ήξερε κανένας και καμία. Ήταν μία υποσημείωση στο Συντακτικό για τη σύνταξη ενός ρήματος. Και αυτό μας το είχε μάθει. Έτσι, ο αείμνηστος Καθηγητής μας **Κοκολάκης**

μου βαθμολόγησε το γραπτό με 9, λόγω αυτής της λεπτομέρειας. Πώς να ξεχάσω το πάθος της για τη γλώσσα μας; Πάντα μιλούσε την κοινή ελληνική στην τάξη, παρόλη την αγάπη της για τη διάλεκτό μας στην οποία έγραψε και εκλεκτή ποίηση. Πίστευε ότι έπρεπε στα σχολεία να μάθουμε τη γλώσσα μας για να μην υστερούμε από τον υπόλοιπο **Ελληνισμό**. Αυτή, βέβαια, ήταν η γενική πολιτική του σχολείου μας. Πόσες φορές δεν έπιασα τον εαυτό μου να διδάσκω και να νομίζω ότι μιλούσε η ίδια; Χρησιμοποιούσα τις ίδιες λέξεις, τα ίδια παραδείγματα, τον ίδιο τρόπο διδασκαλίας. Κι εγώ επέμενα να μιλούν και οι μαθητές μου σωστά, όπως τους μιλούσα. Θα μπορούσα να σας αναφέρω άπειρα παραδείγματα που η πλειονότητα των μαθητών και μαθητριών την έχουν ως πρότυπο στη ζωή τους.

Από την εποχή που διορίστηκα στα σχολεία, πάντα ζητούσα τη γνώμη της και τη συμβουλή της. Πρότυπό μας, όμως, ήταν και στις εκδηλώσεις του Δήμου και του Σωματείου μας. Κάθε φορά ανέβαζε τον πήχη πιο ψηλά, κι έπρεπε, έτσι το νιώθαμε, να ανεβούμε κι εμείς. Το 2016, τη χρονιά που υπέβαλα υποψηφιότητα για τη δημαρχία Λευκονοίκου, ζήτησα τη συμβουλή της. Μου απάντησε ως εξής: «Αν είναι να σώσεις την ψυχή σου, η Παναγία θα σε βοηθήσει να εκλεγείς. Γιατί αυτό είναι το πιο σημαντικό. Διαφορετικά, δεν θα εκλεγείς». Θα το θυμάμαι σε όλη τη ζωή μου. Προχωρώντας παρακάτω, η **Πρεσβυτέρα Κυριακή** ήταν πρότυπό μας και στη συμπεριφορά μας απέναντι στους ανθρώπους αλλά και στην αντιμετώπιση των δυσκολιών της ζωής. Είχε ένα δικό της modus vivendi, τρόπο ζωής, ο οποίος εκπήγαζε από τη βαθιά πίστη της στον Θεό και από τη δύναμη της προσευχής, η οποία τη βοηθούσε να αντιμετωπίζει τις δοκιμασίες της ζωής, τους πειρασμούς. Η εγκαρτέρησή της ήταν παραδειγματική. Με τέσσερα μικρά παιδιά, η **Δήμητρα** ήταν βρέφος λίγων ημερών, βρέθηκαν στις χαρουπιές της Ορμήδειας κι από κει στη φιλόξενη πόλη της **Λεμεσού**, όπου οι φίλοι τους από την Αθήνα τους συνέτρεξαν. Με τους μισθούς τους, ορθοπόδησαν, πήραν διαμέρισμα, μεγάλωσαν και σπούδασαν τα παιδιά τους, τα βοήθησαν στα πρώτα τους βήματα, αλλά βοηθούσαν και όσους είχαν ανάγκη, πάντα με το χαμόγελο στα χείλη, με μεγάλη γενναιοδωρία, δοξολογώντας τον Θεό. Μεγαλύτερή της αρετή, πιστεύω ακράδαντα, ήταν η αγάπη που όλα τα νικά. Που όλα τα υπομένει και όλα τα ελπίζει. Συνεχώς, με τον λόγο και το παράδειγμά της μάς δίδασκε την αγάπη. Θυμάμαι μια φορά που μας κάλεσε στο σπιτάκι τους στις **Κάτω Πλάτρες**. Πήγαμε έναν περίπατο οι τρεις μας, η μ. Πρεσβυτέρα, η **Ειρήνη** κι εγώ. Βρήκαμε τότε ευκαιρία να της πούμε κάποια παράπονά μας από τον εργασιακό μας χώρο. Ζητήσαμε τη γνώμη της πώς θα αντιμετωπίσουμε άσχημες συμπεριφορές ανθρώπων.

Η απάντησή της ήταν αφοπλιστική. Να ανταποδίδεις την ασχήμια και την προσβολή με αγάπη. Τι έκανε μια φορά, στα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς; Άκουσε

ότι την κατηγόρησε άδικα μία κυρία προϊσταμένη της. Αντί να λογομαχήσει, την άλλη μέρα πήγε στο γραφείο της και της πήρε ένα βαζάκι γλυκό χρυσόμηλο που είχε φτιάξει την προηγούμενη μέρα, λέγοντάς της με ευγένεια ότι σκέφτηκε να της φέρει από το γλυκό που έφτιαξε, το οποίο συνηθίζαμε να φτιάχνουμε στο **Λευκόνοικο** από τα δικά μας χρυσόμηλα του **Αγίου Φωκά**. Από εκείνη τη μέρα, άλλαξε άρδην η συμπεριφορά της προϊσταμένης της. Ίσως και να μετάνιωσε για τα λόγια που είπε. Αυτή ήταν η συμπεριφορά της αγαπημένης μας καθηγήτριας. Ανταπέδιδε το κακό με το καλό και την αγάπη.

Επιλογικά, η **Πρεσβυτέρα Παρασκευά** ήταν το πρότυπο της γυναίκας, της φιλολόγου, της συζύγου, της μητέρας, της Πρεσβυτέρας, της λογοτέχνιδας, της ποιήτριας, της κατηχήτριας, της φίλης, της αδελφής... Δεν θα μπορούσα να αναφερθώ σε όλους αυτούς τους τομείς σε τόσο λίγο χρόνο. Αξίζει να συνεχίσουμε σε άλλη εργασία τη συνολική προσφορά της. Μακάρι κι εμείς να τη μιμηθούμε και να τραγουδήσουμε το **Λευκόνοικό** μας ή να γράψουμε διηγήματα για τη ζωή μας, τις παραδόσεις μας, τον πολιτισμό και τους ανθρώπους μας. *«Λευκόνοικο, πατρίδα μου, μείνε μεσ' στη ζωή μου ολόιδιο, πασίχαρο, στύλος να κρατηθώ. Ρομφαία του Τούρκου σ' άρπαξε και θάνατου φωτιά. Θλιμμένα η ψυχή μου πάντοτε τηράει τη Μεσαριά».* ***Κούλα Παρασκευά.***